

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

MNOHO POVYKU
PRO NIC

MUCH ADO
ABOUT NOTHING

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Mnoho povyku pro nic patří k Shakespearovým vrcholným komediím. Hra vznikla zřejmě v roce 1598, tedy ve středním období autorovy tvorby, na podkladě mnohokrát literárně zpracovaného příběhu o dívce, kterou její nápadník vinou zlé pomluvy zavrhne a nakonec si ji přece jen šťastně vezme. Příběh, známý už z dob antiky, objevila znovu renesance a ještě před Shakespearem přetvořila údajně až do sedmnácti nových poetických, prozaických i dramatických verzí v několika evropských jazycích. Shakespeare sám pravděpodobně čerpal z italské básně Lodovika Ariosta *Zuřivý Roland* (*Orlando Furioso*, 1516, v překladu sira Johna Haringtona z roku 1591), jež byla podkladem i pro čtvrtý zpěv druhé knihy Spenserova eposu *Královna vil* (*The Faerie Queene*, 1590). Snad nejvíce však Shakespeara ovlivnila novela Mattea Bandella z roku 1554, kterou z italštiny do francouzštiny přeložil, upravil a do svých *Tragických historií* (*Histoires Tragiques*, 1574) vtělil François de Belleforest. Klasickou látku ovšem Shakespeare pojal jako vždy po svém a obohatil ji o řadu originálních i převzatých prvků, takže vzniklo dílo zcela nové a svébytné.

Výchozí příběh Claudia a Héry sleduje v základních rysech dějovou osnovu převzatou z pramenů, Shakespeare ho však upravil a doplnil komicky laděným pásmem Benedika a Beatricie a burleskním pásmem strážníků. Poprvé ho rovněž zasadil do komediálního žánru a přisoudil mu v něm zcela specifickou funkci. Starý známý příběh Claudia a Héry tak v jeho pojetí rozvíjí především dramatický děj komedie lásky, kontrastní příběh Benedika a Beatricie dává hře myšlenkovou náplň a příběh strážníků lidový humor a absurdní rozuzlení. Mistrným propojením těchto tří dějových pásem za použití adekvátních výrazových prostředků pak Shakespeare vytvořil divadelní hru nebývale vyváženou, která naplňuje daný žánr, ale v mnohém jeho hranice překračuje.

Dramatičnost výchozího příběhu akcentuje autor několika posuny oproti pramenům, ze kterých čerpal. Posílil roli aristokratického představitele dvorského světa a jeho mravů, Claudiova patrona prince Pedra, který bdí nad osudem svého chráněnce. Paralelně k němu postavil podobně autoritativního otce Héry, siňora Leonata, kdežto postavu její matky do hry nezařadil. Claudio a Héra jsou v jeho pojetí nezkušení mladí milenci, kteří si nejsou zcela jisti svou láskou, snadno podléhají vlivům okolí a tváří

v tvář zlu a intrikám jsou zcela bezradní. Domnělou zradu pak Claudio neprožívá jako osobní tragédii lásky, ale jako veřejné zostuzení, na které nepřiměřeně ostře reaguje otevřenou potupou Héry při nezdařeném sva-tebním obřadu. A ona zase nedokáže čelit otevřené lži jinak než tím, že na místě omdlí. Don Juan zde nejedná z popudu žárlivosti, jako je tomu v předchozích zpracováních látky, kdy předobraz tohoto intrikána musel řešit rozpor mezi láskou a loajalitou k příteli, ale motivuje ho pocit poní-žení a touha po pomstě. Podobnými úpravami, a zejména vyhrocením temných a tragických prvků, které látka nabízela, dodal autor hře napětí, plasticitu a hlubší, obecnější platnost.

V kontrastu ke světu konvencí, zabydlenému přehledně definovanými typy lidí, uvádí Shakespeare originálně do příběhu komicky pojatou dvojici zarytých individualistů, Benedika a Beatricii. Pro ně neexistuje žádný zřejmý pramen, z něhož by autor přímo čerpal, přestože tehdejší literatura znala podobné typy prostořekých vtipálků obrněných proti milostnému citu. Jistou inspirací mohla autorovi být tehdy proslulá kniha Baldassara Castigliona *Dvořan (Il Cortegiano)*, přeložená z italštiny v roce 1561. Téma-tem, které Benedik a Beatricie do hry vnášejí, je válka pohlaví a myšlenka, že od nenávisti může být často velice blízko k lásce. S podobným tématem se Shakespeare zdařile vyrovnal už v komedii **Zkrocení zlé ženy**, ale zde ho posunul o kus dál. Na rozdíl od ranější hry v komedii **Mnoho povyku pro nic** nejsou už v centru autorovy pozornosti tolik vztahy mužů a žen, jako spíš obecnější otázky zdání a skutečnosti, falešné a pravé identity. Bea-tricie a Benedik jsou postavy přece jen složitější než Kateřina a Petruccio. Je možno, jak činí někteří komentátoři, hledět na jejich slovní přestřelky jako na zoufalou snahu skrývat pravé, upřímné a snadno zranitelné city za masku cynismu a sarkastického humoru, kterou poodkryje až léčka „moud-rých“ pozorovatelů, jež těmto zaslepencům otevře oči a dovede pomýlený pár k poznání a nakonec i k oltáři. Takový výklad je jistě zcela ve shodě s žánrem optimisticky laděné plautovské komedie, jíž **Mnoho povyku pro nic** vskutku z velké části je. Shakespeare však jako obvykle hranice žánru překračuje a šťastné rozuzlení poněkud zpochybní. Benedik a Beatricie totiž nejsou Claudiem a Hérou, nepodvolují se zvyklostem světa tak snad-no, přestože nakonec „obrátní“ pod vlivem mínění jiných. Podlehnu-li pře-ce a vzdají-li se tak trochu neochotně své svobody i samoty, pak jistě pro-to, že se mají skutečně rádi a že se, koneckonců, „svět musí zalidňovat“. Ale ani tímto jejich rozhodnutím si divák nemůže být zcela jist. Šťastný konec se totiž odkládá. Hra nekončí svatbou, ale tancem, oním symbolem životního reje, který tuto komedii od počátku provází.

Shakespearovy hry se zpravidla vyznačují souborem nosných témat, kte-

rá se odkrývají, vymezují a zrcadlí vždy na několika dějových rovinách. Tematickou jednotu podtrhuje určitá základní metaforika. Nejinak je tomu i v této hře. Klíčem může být už sám název **Much Ado About Nothing**, ve kterém se slovo „nothing“ (nic) v alžbětinské angličtině vyslovovalo jako „noting“, tedy „pozorování“, „sledování“, „notový záznam“. Chování jedněch pozorované a hodnocené jinými se skutečně zdá být středem celé hry. Stereotyp jízlivě ironického a nadřazeného chování prince a jeho dru-žiny je konfrontován s mnohem méně elegantními, zato jistě upřímnější-mi mravy maloměstské Messiny. Konvenčně rozvíjený milostný příběh Claudia a Héry je postaven proti extravagantní lásce Beatricie a Benedika. A proti těmto pak Shakespeare staví rovinu strážníků, kteří přece už z defi-nice své profese „sledují“ chování svých spoluobčanů a sami se rovněž ze všech svých ubohých sil, a přece marně, snaží vypadat před světem co nej-lépe. Že to jsou nakonec oni, které autor nechává odhalit intriku a napra-vit stav věcí veřejných, je jedním z kouzelných paradoxů, v jejichž vytvá-ření je William Shakespeare mistrem nad mistry.

Ke specifickým prvkům společenského chování, které se odrážejí v meta-forice hry, patří hudba, tanec, karnevalové masky, oblečení měnící se s módou, ale i řeč. A právě jazyk, slovo, se do značné míry stává hlavním hrdinou této komedie. Vždyť slovo proměněné v pomluvu dokáže změnit celý lidský život, slovem se vyjevuje i zakrývá pravda, vyjevují i zakrývají city. Zatímco v předcházejících Shakespearových hrách neslo slovo často citový, lyrický náboj, v této převážně prózou psané komedii se stále více stává tlumočnickem rozumu. Odklonem od lyrismu a jiskřivým, nelítost-ným soubojem rozumu a citu předznamenává **Mnoho povyku pro nic** cestu ke komediím příštího, restauračního období.

JIŘÍ JOSEK

MUCH ADO
ABOUT
NOTHING

MNOHO
POVYKU
PRO NIC

DRAMATIS PERSONAE

DON PEDRO, Prince of Aragon
DON JUAN, his bastard brother
CLAUDIO, a young lord of Florence
BENEDICK, a young lord of Padua
LEONATO, Governor of Messina
ANTONIO, his brother
BALTHASAR, a singer, attendant on Don Pedro
BORACHIO } followers of Don Juan
CONRAD }
FRIAR FRANCIS
DOGBERRY, master constable
VERGES, a headborough
FIRST WATCHMAN
SECOND WATCHMAN
WATCHMAN
SEXTON
BOY
LORD
HERO, daughter to Leonato
BEATRICE, niece to Leonato
MARGARET } gentlewomen, attending on Hero
URSULA }
Messengers, Musicians, Watchmen, Attendants.

Scene: Messina.

OSOBY

DON PEDRO, aragonský princ
DON JUAN, jeho nevlastní bratr
CLAUDIO, mladý Florentin
BENEDIK, mladý Padovan
LEONATO, messinský vladař
ANTONIO, jeho bratr
BALTAZAR, zpěvák, sloužící Dona Pedra
BORACIO } sloužící Dona Juana
KONRÁD }
OTEC FRANCISCO
DAGOBERT, strážmistr
VIRGIL, strážník
PRVNÍ STRÁŽNÍK
DRUHÝ STRÁŽNÍK
STRÁŽNÍK
PÍSAŘ
CHLAPEC
ŠLECHTIC
HÉRA, Leonatova dcera
BEATRICIE, Leonatova neteř
MARGARETA } komorné Héry
URŠULA }
Poslové, muzikanti, strážníci, sloužící.

Místo děje: Messina

ACT I.

SCENE 1. BEFORE LEONATO'S HOUSE.

Enter Leonato, Governor of Messina, Hero, his daughter, and Beatrice, his niece, with a Messenger.

- LEONATO I learn in this letter that Don Pedro of Aragon comes this night to Messina.
- MESSENGER He is very near by this. He was not three leagues off when I left him.
- LEONATO How many gentlemen have you lost in this action? 5
- MESSENGER But few of any sort, and none of name.
- LEONATO A victory is twice itself when the achiever brings home full numbers. I find here that Don Pedro hath bestowed much honour on a young Florentine called Claudio.
- MESSENGER Much deserved on his part, and equally remembered 10 by Don Pedro. He hath borne himself beyond the promise of his age, doing in the figure of a lamb the feats of a lion. He hath indeed better bettered expectation than you must expect of me to tell you how.
- LEONATO He hath an uncle here in Messina will be very 15 much glad of it.
- MESSENGER I have already delivered him letters, and there appears much joy in him – even so much that joy could not show itself modest enough without a badge of bitterness.
- LEONATO Did he break out into tears? 20
- MESSENGER In great measure.
- LEONATO A kind overflow of kindness, there are no faces truer than those that are so washed. How much better is it to weep at joy than to joy at weeping!
- BEATRICE I pray you, is Signor Montanto returned from 25 the wars, or no?
- MESSENGER I know none of that name, lady. There was none such in the army, of any sort.

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1. PŘED LEONATOVÝM DOMEM.

Vystoupí messinský vladař Leonato, jeho dcera Héra, jeho neteř Beatrice a Posel.

- LEONATO Tady se dočítám, že aragonský princ don Pedro přijíždí dnes večer k nám do Messiny.
- POSEL Budou tu za chvíli. Opustil jsem je tři míle před městem.
- LEONATO Kolik vojáků ztratil v té bitvě? 5
- POSEL Z urozených pánů žádného, ostatních jen pár.
- LEONATO Vítězství těší dvojnásob, když nejsou ztráty. Tady čtu, že don Pedro zvlášť vyznamenal jistého Florentána jménem Claudio.
- POSEL A zaslouženě. Protože se ten mladík obzvlášť 10 vyznamenal v boji. I když je to ještě jehně, bil se jako lev. Jeho výkon nepopsatelně předčil veškeré očekávání. Takže ode mě nečekejte, že vám ho popíšu.
- LEONATO Jeho strýc tady v Messině bude mít moc velkou 15 radost.
- POSEL Byl jsem už za ním s dopisy a on byl radostí celý bez sebe. Taková přemíra štěstí si, jak známo, ze skromnosti nasazuje bolestínský výraz.
- LEONATO Snad neplakal. 20
- POSEL A jak!
- LEONATO Slzy často věští štěstí. Kéž by bylo víc takto umytých tváří! Oč lepší je plakat radostí než radovat se z cizího neštěstí!
- BEATRICE Příteli, a co náš siňor Honimír, už je taky 25 zpátky z boje?
- POSEL Nevím, slečno, že by v armádě byl nějaký šlechtic toho jména.

LEONATO	What is he that you ask for, niece?	
HERO	My cousin means Signor Benedick of Padua.	30
MESSENGER	O, he's returned, and as pleasant as ever he was.	
BEATRICE	He set up his bills here in Messina, and challenged Cupid at the flight; and my uncle's fool, reading the challenge, subscribed for Cupid and challenged him at the bird-bolt. I pray you, how many hath he killed and eaten in these wars? But how many hath he killed? For indeed I promised to eat all of his killing.	35
LEONATO	Faith, niece, you tax Signor Benedick too much. But he'll be meet with you, I doubt it not.	
MESSENGER	He hath done good service, lady, in these wars.	40
BEATRICE	You had musty victual, and he hath holp to eat it. He is a very valiant trencherman, he hath an excellent stomach.	
MESSENGER	And a good soldier too, lady.	
BEATRICE	And a good soldier to a lady, but what is he to a lord?	
MESSENGER	A lord to a lord, a man to a man, stuffed with all honourable virtues.	45
BEATRICE	It is so, indeed. He is no less than a stuffed man. But for the stuffing – well, we are all mortal.	
LEONATO	You must not, sir, mistake my niece. There is a kind of merry war betwixt Signor Benedick and her. They never meet but there's a skirmish of wit between them.	50
BEATRICE	Alas, he gets nothing by that. In our last conflict four of his five wits went halting off, and now is the whole man governed with one, so that if he have wit enough to keep himself warm, let him bear it for a difference between himself and his horse, for it is all the wealth that he hath left to be known a reasonable creature. Who is his companion now? He hath every month a new sworn brother.	55
MESSENGER	Is't possible?	
BEATRICE	Very easily possible. He wears his faith but as the fashion of his hat, it ever changes with the next block.	60
MESSENGER	I see, lady, the gentleman is not in your books.	
BEATRICE	No. An he were, I would burn my study. But I pray you, who is his companion? Is there no young squarer now that will make a voyage with him to the devil?	65
MESSENGER	He is most in the company of the right noble Claudio.	

LEONATO	Kdo je to?	
HÉRA	Sestřenka myslí pana Benedika z Padovy.	30
POSEL	Je živ a zdrav a veselý jako vždycky.	
BEATRICIE	Než odjel z Messiny, vyzýval veřejně Amora ke střeleckému klání, ale jedna potrhá osoba z rodiny mého strýce na tu výzvu odpověděla a vystřelila si z něho. Prosím vás, kolikpak nepřátel zabil v té válce? Já věřím, že nikomu neublížil.	35
LEONATO	Jsi, Beatricie, na Benedika moc ošklivá. Ale on ti to vrátí, o to nemám strach.	
POSEL	V boji obstál skvěle, opravdu.	40
BEATRICIE	Jestli v něm obstál, pak jen díky svému koni. Je totiž padavka – a sám nestojí za nic.	
POSEL	Patří mu všechna čest, slečno.	
BEATRICE	Leda tak čest nějaké slečny. Ale kolik cti má v těle on?	
POSEL	Každý ví, že pan Benedik je přímo naditý odvahou a ctnostmi.	
BEATRICIE	Naditý jistě. Hotový nádiva. Protože jinak – Ale všichni jsme jen lidi.	
LEONATO	Neberte, pane, mou neteř doslova. Siňor Benedik a Beatricie se rádi škádlí. Kdykoli se vidí, začnou se rovnou špičkovat.	50
BEATRICIE	Jeho špičky nestojí za řeč. Omílal je tak často, že ztratily břit a vtíp – a dnes je to jeho špičkování vyložene tupé. A protože má rozumu, jen co by se za nehet vešlo, řekněte mu, ať se radši moc neškrábe za uchem, nebo si ho brzy budou plést s hovádkem božím. S kým se teď vlastně stýká? Je totiž velmi přelétavý.	55
POSEL	Opravdu?	
BEATRICIE	O tom nepochybujte. Pro něho jsou přátelé módní záležitost. Střídá je častěji než ponožky.	60
POSEL	Vidím, slečno, že toho pána v srdci nemáte.	
BEATRICIE	Nemám. A nebudu mít, dokud mám srdce. Ale řekněte, s kým se teď přátelí? Kterého trumberu teď svádí na špatnou cestu?	65
POSEL	Je často ve společnosti mladého hraběte Claudia.	

BEATRICE O Lord, he will hang upon him like a disease.
He is sooner caught than the pestilence, and the taker
runs presently mad. God help the noble Claudio.
If he have caught the Benedick, it will cost him 70
a thousand pound ere a be cured.

MESSENGER I will hold friends with you, lady.

BEATRICE Do, good friend.

LEONATO You will never run mad, niece.

BEATRICE No, not till a hot January. 75

MESSENGER Don Pedro is approached.
Enter Don Pedro, Claudio, Benedick, Balthasar, and Don John.

DON PEDRO Good Signor Leonato, are you come to meet your
trouble? The fashion of the world is to avoid cost,
and you encounter it.

LEONATO Never came trouble to my house in the likeness 80
of your grace; for trouble being gone, comfort
should remain, but when you depart from me,
sorrow abides and happiness takes his leave.

DON PEDRO You embrace your charge too willingly.
(Points at Hero) I think this is your daughter. 85

LEONATO Her mother hath many times told me so.

BENEDICK Were you in doubt, sir, that you asked her?

LEONATO Signor Benedick, no, for then were you
a child.

DON PEDRO You have it full, Benedick. We may guess by this 90
what you are, being a man. Truly, the lady fathers herself.
Be happy, lady, for you are like an honourable father.

BENEDICK If Signor Leonato be her father, she would not have his
head on her shoulders for all Messina, as like him as she is.

BEATRICE I wonder that you will still be talking, Signor 95
Benedick. Nobody marks you.

BENEDICK What, my dear Lady Disdain! Are you yet living?

BEATRICE Is it possible disdain should die while she hath such meet
food to feed it as Signor Benedick? Courtesy itself must
convert to disdain if you come in her presence. 100

BENEDICK Then is courtesy a turncoat. But it is certain I am loved of
all ladies, only you excepted. And I would I could find in
my heart that I had not a hard heart, for truly I love none.

BEATRICIE Kristepane! Toho nebožáčka zničí. Je jako mor.
Koho se chytne, toho nakazí, a koho nakazí, z toho
je brzy blázen. Pánbůh hraběti Claudiovi pomáhej!
To postižení ho bude stát tisíc liber, než se 70
vykurýruje.

POSEL Vás bych nechtěl za nepřítele, slečno.

BEATRICIE Žádný strach.

LEONATO Kdy tebe někdo poblázní, neteřinko?

BEATRICIE Mě? Až naprší a uschne. 75

POSEL Princ Pedro už je tady.
Vystoupí Don Pedro, Claudio, Benedick, Baltazar a Don Juan.

DON PEDRO Milý siñore Leonato, jdete svým trampotám
vstříc? Dneska je spíš v módě skrblictví než
pohostinnost!

LEONATO Jaképak trampoty by mi mohla přinést Vaše 80
Excelence? V patách trampotám chodívá úlevo,
ale s vaším odchodem zavládne v mém domě
smutek a šťastné dny pominou.

DON PEDRO Svou ochotu zas tolik nepřeháněj.
(Ukáže na Hěru) Tohle je zřejmě tvá dcera. 85

LEONATO Její matka to aspoň vždycky tvrdila.

BENEDIK Měl jste snad pochybnosti, pane, že jste se ptal?

LEONATO Samozřejmě že ne. Vás totiž tehdy ještě hlídala
chůva.

DON PEDRO Dostal tě, Benediku. Odhadl tvé spády! Slečno, 90
svého tatínka nezapřete. A buďte ráda, je to
úctyhodný muž.

BENEDIK Jestli je slečna po tatínkovi, může být ráda,
že nepodědila i jeho vousy.

BEATRICIE Nechápu, proč mluví ten, koho stejně nikdo 95
neposouchá.

BENEDIK Ale! Slečna Hubatá! Vy ještě žijete?

BEATRICIE Slečna Hubatá ožije vždycky, když jí padne do rány
takový hulvát jako vy. Když vy se objevíte,
i sama zdvořilost nadává jako špaček. 100

BENEDIK Pak zdvořilosti chybí slušnost. Mě normálně ženy
zbožňují, když jsou normální, a ne jako vy. Rád bych
měl některou rád, ale přiznávám, ten cit já neznám.

- BEATRICE A dear happiness to women. They would else have been troubled with a pernicious suitor. I thank God and my cold blood I am of your humour for that. I had rather hear my dog bark at a crow than a man swear he loves me. 105
- BENEDICK God keep your ladyship still in that mind. So some gentleman or other shall scape a predestinate scratched face. 110
- BEATRICE Scratching could not make it worse an 'twere such a face as yours were.
- BENEDICK Well, you are a rare parrot-teacher.
- BEATRICE A bird of my tongue is better than a beast of yours.
- BENEDICK I would my horse had the speed of your tongue, and so good a continuer. But keep your way, a God's name. I have done.
- BEATRICE You always end with a jade's trick. I know you of old.
- DON PEDRO That is the sum of all, Leonato. Signor Claudio and Signor Benedick, my dear friend Leonato hath invited you all. I tell him we shall stay here at the least a month, and he heartily prays some occasion may detain us longer. I dare swear he is no hypocrite, but prays from his heart. 120
- LEONATO If you swear, my lord, you shall not be forsworn. *(To Don John)* Let me bid you welcome, my lord. Being reconciled to the Prince your brother, I owe you all duty. 125
- DON JOHN I thank you. I am not of many words, but I thank you.
- LEONATO *(To Don Pedro)* Please it your grace lead on?
- DON PEDRO Your hand, Leonato. We will go together. *Exeunt all but Benedick and Claudio.*
- CLAUDIO Benedick, didst thou note the daughter of Signor Leonato?
- BENEDICK I noted her not, but I looked on her.
- CLAUDIO Is she not a modest young lady?
- BENEDICK Do you question me as an honest man should do, for my simple true judgement, or would you have me speak after my custom, as being a professed tyrant to their sex? 135
- CLAUDIO No, I pray thee speak in sober judgement.
- BENEDICK Why, i'faith, methinks she's too low for a high praise, too brown for a fair praise, and too little for a great praise. Only this commendation I can afford her, that

- BEATRICIE To tedy mají štěstí! Ještě aby jim pletl hlavu takový necita. Mě, chválabohu, nechávají tyhle věci taky naprosto chladnou. Radši bych poslouchala, jak pes vyje na měsíc, než nějaká vyznání lásky. 105
- BENEDIK Doufám, že se toho přesvědčení budete držet. Od vás by se mužský nadál leda tak škrábanců na tváři. 110
- BEATRICIE Vaší tváři bych uškodit nemohla! Horší už být nemůže.
- BENEDIK Vy máte ale ostrý jazyk.
- BEATRICIE To proto, že si vtip brousím na vás.
- BENEDIK Víte, kdo je rychlejší než můj kůň? Vaše vyřídilka. Ale spánembohem, já mám toho rajtování už dost. 115
- BEATRICIE To proto, že jsem vás vyhodila ze sedla. Jako tenkrát.
- DON PEDRO Tak tedy dojednáno. Milý Claudio a milý Benediku, přítel Leonato nás všechny zve k sobě. Říkám mu, že se zdržíme nejmíň měsíc. A on na to: „Doufám, že pobudete ještě déle.“ Troufám si odpřisáhnout, že není pokrytec a myslí to upřímně. 120
- LEONATO Když Vaše Excellence přísahá, pak je to svatá pravda. *(K Donu Juanovi)* Vás, pane, vítám též. A protože je teď mezi vámi a vaším bratrem smír, jsem vřele i k vašim službám. 125
- DON JUAN Děkuji vám. Já na proslovy příliš nejsem, ale děkuji.
- LEONATO *(K Donu Pedrovi)* Já jsem tu doma, pane, prosím, jděte napřed.
- DON PEDRO Vedte mě, Leonato, půjdeme spolu. *Odejdou. Benedik a Claudio zůstávají.*
- CLAUDIO Benediku, všiml sis dcery siňora Leonata? 130
- BENEDIK Já si jí nevšímá. Ale viděl jsem ji.
- CLAUDIO Není kouzelná?
- BENEDIK Chceš slyšet, co si o ní doopravdy a upřímně myslím, nebo mám odpovědět podle svého zvyku co zarytý odpůrce žen? 135
- CLAUDIO Ne. Chci prostě slyšet tvůj názor.
- BENEDIK Podle mě je na vynášení do nebe moc těžká, na velkou chválu moc malá a pro tebe málo dobrá. Ale jinak musím připustit, že kdyby byla jiná,

were she other than she is she were unhandsome, 140
and being no other but as she is, I do not like her.

CLAUDIO Thou thinkest I am in sport. I pray thee tell me truly
how thou likest her.

BENEDICK Would you buy her, that you enquire after her?

CLAUDIO Can the world buy such a jewel? 145

BENEDICK Yea, and a case to put it into. But speak you this
with a sad brow, or do you play the flouting jack, to
tell us Cupid is a good hare-finder and Vulcan a rare
carpenter? Come, in what key shall a man take you
to go in the song? 150

CLAUDIO In mine eye she is the sweetest lady that ever
I looked on.

BENEDICK I can see yet without spectacles, and I see no such
matter. There's her cousin, an she were not possessed
with a fury, exceeds her as much in beauty as 155
the first of May doth the last of December. But
I hope you have no intent to turn husband, have you?

CLAUDIO I would scarce trust myself though I had sworn the
contrary, if Hero would be my wife.

BENEDICK Is't come to this? In faith, hath not the world one 160
man but he will wear his cap with suspicion? Shall
I never see a bachelor of three-score again? Go to,
i'faith, an thou wilt needs thrust thy neck into a yoke,
wear the print of it, and sigh away Sundays. Look,
Don Pedro is returned to seek you. 165
Enter Don Pedro.

DON PEDRO What secret hath held you here that you followed not
to Leonato's?

BENEDICK I would your grace would constrain me to tell.

DON PEDRO I charge thee on thy allegiance.

BENEDICK You hear, Count Claudio? I can be secret as a dumb 170
man, I would have you think so. But on my allegiance,
mark you this, on my allegiance! He is in love. With
who? Now that is your grace's part. Mark how short
his answer is: with Hero, Leonato's short daughter.

CLAUDIO If this were so, so were it uttered. 175

BENEDICK Like the old tale, my lord – it is not so, nor 'twas not
so, but indeed, God forbid it should be so.

než jaká je, byla by ošklivá, ale protože je, 140
jaká je, tak se mi nelíbí.

CLAUDIO Přestaň si dělat legraci a řekni mi pravdu.
Jaká je?

BENEDIK Chceš si ji koupit, že se o ni tak zajímáš?

CLAUDIO Za celý svět bys nekoupil takový klenot. 145

BENEDIK Včetně futrálu, nebo bez? Prosim těbe.
Mluvíš vážně, nebo jsi vtipálek, co si dělá
dobrý den za každého počasí? Co to na mě hraješ?
Tuhle písničku jsem od tebe ještě neslyšel.
O co jde? 150

CLAUDIO V mých očích je to nejkrásnější dívka,
jakou jsem kdy viděl.

BENEDIK Brýle ještě nepotřebuju, ale to bych zrovna
neřekl. Co její sestřenka? Kdyby to nebyla
taková fúrie, svou krásou ji předčí jako 155
první máj poslední prosinec. Jen doufám,
že se nechceš ženit, nebo snad ano?

CLAUDIO Přísahal jsem, že nechci – a teď bych odpřisáhl
opak, jen kdybych si mohl vzít Héru.

BENEDIK Tak takhle je to. Bože můj! Copak každý chlap 160
na světě touží být mermomocí paroháč? Mají
staří mládenci vymřít pro sukni, ještě když jsou
mladí? Chceš strčit hlavu do chomoutu a nechat
se dřít z kůže svátek nesvátek? A hele, don Pedro!
Jde si pro tebe! 165
Vrací se Don Pedro.

DON PEDRO Co si tu šuškáte za tajnosti, že nejdete dál
do Leonatova domu?

BENEDIK Já bych o tom radši pomlčel.

DON PEDRO Mluv. Příkazuju ti to!

BENEDIK Slyšels to, drahý Claudio? Uměl bych mlčet 170
jako hrob, ale jistě pochopíš, rozkaz je rozkaz.
Nuže! Podle rozkazu. Je zamilovaný. Do koho?
Na odpověď vám stačí málo. Vidíte mu ji
na očích. Do Héry, Leonatovy malé dcerunky.

CLAUDIO Je-li to tak, pak tedy ano. 175

BENEDIK Je-li to tak, pak to může být tak i onak, ale ty
budeš jelito určitě, jestli se oženíš.

- CLAUDIO If my passion change not shortly, God forbid it should be otherwise.
- DON PEDRO Amen, if you love her, for the lady is very well worthy.
- CLAUDIO You speak this to fetch me in, my lord.
- DON PEDRO By my troth, I speak my thought.
- CLAUDIO And in faith, my lord, I spoke mine.
- BENEDICK And by my two faiths and troths, my lord, I spoke mine.
- CLAUDIO That I love her, I feel. 185
- DON PEDRO That she is worthy, I know.
- BENEDICK That I neither feel how she should be loved nor know how she should be worthy is the opinion that fire cannot melt out of me. I will die in it at the stake.
- DON PEDRO Thou wast ever an obstinate heretic in the despite of beauty. 190
- CLAUDIO And never could maintain his part but in the force of his will.
- BENEDICK That a woman conceived me, I thank her. That she brought me up, I likewise give her most humble thanks. But that I will have a recheat winded in my forehead, or hang my bugle in an invisible baldric, all women shall pardon me. Because I will not do them the wrong to mistrust any, I will do myself the right to trust none. And the fine is – for the which I may go the finer – I will live a bachelor. 200
- DON PEDRO I shall see thee ere I die look pale with love.
- BENEDICK With anger, with sickness, or with hunger, my lord; not with love. Prove that ever I lose more blood with love than I will get again with drinking, pick out mine eyes with a ballad-maker's pen and hang me up at the door of a brothel house for the sign of blind Cupid. 205
- DON PEDRO Well, if ever thou dost fall from this faith thou wilt prove a notable argument.
- BENEDICK If I do, hang me in a bottle like a cat, and shoot at me, and he that hits me, let him be clapped on the shoulder and called Adam. 210
- DON PEDRO Well, as time shall try. 'In time the savage bull doth bear the yoke.'
- BENEDICK The savage bull may, but if ever the sensible Benedick bear it, pluck off the bull's horns and set them in my forehead, and let me be vilely painted, and in

- CLAUDIO Jestli ji miluju tak, jak si myslím, pak se určitě ožením.
- DON PEDRO Jestli ji miluješ, vezmi si ji. Ta slečna je tě hodna. 180
- CLAUDIO To mě jen zkoušíte, pane?
- DON PEDRO Na mou věru, myslím to vážně.
- CLAUDIO Na mou duši, i já to myslím vážně.
- BENEDIK Na jeho duši vaší věry, i já jsem to myslel vážně.
- CLAUDIO Miluji ji. To cítím. 185
- DON PEDRO Je to slušná dívka, jak víme.
- BENEDIK Já vím jen to, že nic takového necítím, a jestli je nějaká slušná nebo neslušná, mě nezajímá. Přivažte mě třeba na mučidla, ale svůj názor nezměním.
- DON PEDRO Ten by se pro své staromládenectví nechal upálit na hranici jako kacíř. 190
- CLAUDIO Z té role by už dávno vypad, kdyby se do ní násilím nenutil.
- BENEDIK Že mě žena porodila, jsem jí vděčný; že mě vychovala, i za to jí moc pěkně děkuju, ale u všech rohatých a parohatých, ať se na mě dámy nezlobí. Radši než křivdit nedůvěrou jedné ponechávám si právo nevěřit žádné. Za cenu čehož, čehož si moc cením, jsem a budu na věky věků svobodný mládenec. 200
- DON PEDRO Brzy tě uvidíme, jak láskou zbledneš, chlapče.
- BENEDIK Zblednu vzteky, nemocí nebo hladem. Láskou ne. Kdybych měl někdy nějakou ženskou radši nežli jídlo a pití, vydloubejte mi oči brkem veršotepce a pověste mě nad vchod nevěstince jako slepého Amora. 205
- DON PEDRO Ty budeš mluvit jinak, až tě některá tvého přesvědčení zbaví.
- BENEDIK Mě? To si pak můžete vzít prak a střílet po mně, a kdo se trefí, tomu dejte hobla, protože takového ostrostřelce svět neviděl. 210
- DON PEDRO Víš, co říká básník: „Časem i vzpurný býk pod jařmem skloní šiji.“
- BENEDIK Takový býk je vůl. Ale kdybych já udělal tuhle volovinu, dejte mě vymalovat pěkně s rohama na hlavě pro výstrahu ostatním, 215

such great letters as they write 'Here is good horse to hire' let them signify under my sign 'Here you may see Benedick, the married man'.

CLAUDIO If this should ever happen thou wouldst be horn-mad.

DON PEDRO Nay, if Cupid have not spent all his quiver in Venice thou wilt quake for this shortly.

BENEDICK I look for an earthquake too, then.

DON PEDRO Well, you will temporize with the hours. In the mean time, good Signor Benedick, repair to Leonato's, 225
commend me to him, and tell him I will not fail him at supper, for indeed he hath made great preparation.

BENEDICK I have almost matter enough in me for such an embassage. And so I commit you –

CLAUDIO To the tuition of God, from my house if I had it – 230

DON PEDRO The sixth of July, Your loving friend, Benedick.

BENEDICK Nay, mock not, mock not. The body of your discourse is sometime guarded with fragments, and the guards are but slightly basted on neither. Ere you flout old ends any further, examine your conscience. And so I leave you. 235

Exit.

CLAUDIO My liege, your highness now may do me good.

DON PEDRO My love is thine to teach. Teach it but how And thou shalt see how apt it is to learn Any hard lesson that may do thee good.

CLAUDIO Hath Leonato any son, my lord? 240

DON PEDRO No child but Hero. She's his only heir. Dost thou affect her, Claudio?

CLAUDIO O my lord,
When you went onward on this ended action
I looked upon her with a soldier's eye,
That liked, but had a rougher task in hand 245
Than to drive liking to the name of love.
But now I am returned, and that war-thoughts
Have left their places vacant, in their rooms
Come thronging soft and delicate desires,
All prompting me how fair young Hero is, 250
Saying I liked her ere I went to wars.

DON PEDRO Thou wilt be like a lover presently,
And tire the hearer with a book of words.
If thou dost love fair Hero, cherish it,

a na ten plakát namísto nápisu „Zde k vidění vůl, zvíře tažné!“ napište tučně „Zde k vidění Benedik – vůl a manžel!“.

CLAUDIO Už se třesu na tu podívanou. 220

DON PEDRO Jak ho žena natrásá i s peřinou.

BENEDIK Otřesná představa. Ale nebojte se, pánové. Já mám pevnou půdu pod nohama.

DON PEDRO No, uvidíme. Ale zatím, drahý Benediku, zajdi do domu a řekni siňoru Leonatovi, ať nemá strach, 225
že na večeři už jdeme. Dal si moc záležet, aby vše připravil.

BENEDIK Takového úkolu se zhostím velmi rád, pane. Takže – já se loučím –

CLAUDIO – a zůstávám Váš, s vřelým pozdravem – 230

DON PEDRO Šestého července Léta Páně, Váš milující Benedik.

BENEDIK Smějte se mi! Smějte! Bylo by ale vhodnější zpytovat své svědomí než, s prominutím, pitomostmi šperkovat svou řeč. Vždyť kdo se vysmívá jinému, směje se často sám sobě. Sbohem. 235

Odejde.

CLAUDIO Excellence, smím od vás žádat pomoc?

DON PEDRO Máš moje přátelství. Pouč mě, jak ti můžu prospět, a já přijmu i ten nejtěžší úkol, co mi uložíš.

CLAUDIO Má Leonato nějakého syna? 240

DON PEDRO Jediným jeho dědicem je Héra. Miluješ ji, Claudio?

CLAUDIO Vzácný pane
než jsme se vypravili do té války,
viděl jsem ji očima vojáka.
Líbila se mi, ale nebyl čas 245
v tom zalíbení hledat taky lásku.
Teď když jsem zpátky zde a válčení
už nemám plnou hlavu, místo něj
mi v hlavě vězí sladká, něžná touha
a šeptá mi, jak krásná Héra je 250
a že ji vlastně miluju už dlouho.

DON PEDRO Za chvíli z tebe bude milenec,
co do úmoru chrlí vyznání.
Miluj si Héro, jestliže ji chceš.

And I will break with her, and with her father, 255
 And thou shalt have her. Was't not to this end
 That thou began'st to twist so fine a story?

CLAUDIO How sweetly you do minister to love,
 That know love's grief by his complexion!
 But lest my liking might too sudden seem 260
 I would have salved it with a longer treatise.

DON PEDRO What need the bridge much broader than the flood?
 The fairest grant is the necessity.
 Look what will serve is fit. 'Tis once: thou lovest,
 And I will fit thee with the remedy. 265
 I know we shall have revelling tonight.
 I will assume thy part in some disguise,
 And tell fair Hero I am Claudio.
 And in her bosom I'll unclasp my heart
 And take her hearing prisoner with the force 270
 And strong encounter of my amorous tale.
 Then after to her father will I break,
 And the conclusion is, she shall be thine.
 In practice let us put it presently.

Exeunt.

SCENE 2.
A ROOM IN LEONATO'S HOUSE.

Enter Leonato and Antonio, his brother.

LEONATO How now, brother, where is my cousin, your son?
 Hath he provided this music?

ANTONIO He is very busy about it. But brother, I can
 tell you strange news that you yet dreamt not of.

LEONATO Are they good? 5

ANTONIO As the event stamps them. But they have a good cover,
 they show well outward. The Prince and Count Claudio,
 walking in a thick-pleached alley in mine orchard, were
 thus much overheard by a man of mine: the Prince
 discovered to Claudio that he loved my niece, your 10
 daughter, and meant to acknowledge it this night in
 a dance, and if he found her accordant he meant to take the
 present time by the top and instantly break with you of it.

LEONATO Hath the fellow any wit that told you this?

Já vyřídím to s ní i s jejím otcem, 255
 že si tě vezme. Nebo svatba není
 konečným cílem tvého poblouznění?

CLAUDIO Jste laskavý, když trpícímu láskou
 ulevit chcete v jeho soužení.
 Nechci se ale zdát moc nedočkavý 260
 a dal bych tomu příběhu víc času.

DON PEDRO Nač stavět dlouhý most, když stačí lávka?
 Kdo rychle dává, často dává víc.
 Účel – tvá láska – svěť prostředky.
 Tvým prostředníkem proto budu já. 265
 Dnes večer pořádá se karneval.
 Já se k ní přitočím – v nějaké masce –
 a řeknu Héře, že jsem Claudio.
 Pak na ni udeřím svým prudkým citem,
 oblehnu její uši mocnou silou, 270
 až se mi zcela vydá napospas.
 Hned nato se vypravím za otcem
 a chytře zařídím, že bude tvá.
 Takže plán máme. Jdem to vykonat.
Odejdou.

SCÉNA 2.
POKOJ V LEONATOVĚ DOMĚ.

Vystoupí Leonato a jeho bratr Antonio.

LEONATO Milý bratře, kde je můj synovec, tvůj syn?
 Viděl už tyhle noty?

ANTONIO Ano, šel všecko zařídit. Bratře, mám pro tebe
 zajímavou novinu. Takovou bys asi nečekal.

LEONATO Je dobrá? 5

ANTONIO To ukáže čas. Ale na první pohled vypadá dobře.
 Princ Pedro a hrabě Claudio se procházeli mezi
 stromy v zahradě a jeden můj sluha zaslechl,
 co si povídají. Princ se svěřil Claudiovi, že miluje 10
 mou neteř, tvoji dceru, a chce se jí vyznat, dnes
 večer při tanci. A pokud bude svolná, hodlá
 popadnout býčka za rohy a jít tě požádat
 o požehnání.

LEONATO A ten, co ti to řek – dá se mu věřit?

ANTONIO A good sharp fellow. I will send for him, and question him yourself. 15

LEONATO No, no. We will hold it as a dream till it appear itself. But I will acquaint my daughter withal, that she may be the better prepared for an answer if peradventure this be true. Go you and tell her of it. 20

Enter Antonio's Son with a Musician and others.

Cousins, you know what you have to do. O, I cry you mercy, friend. Go you with me and I will use your skill. – Good cousin, have a care this busy time.

Exeunt.

SCENE 3.

A ROOM IN LEONATO'S HOUSE.

Enter Don John and Conrad, his companion.

CONRAD What the goodyear, my lord, why are you thus out of measure sad?

DON JOHN There is no measure in the occasion that breeds it, therefore the sadness is without limit.

CONRAD You should hear reason. 5

DON JOHN And when I have heard it, what blessing brings it?

CONRAD If not a present remedy, at least a patient sufferance.

DON JOHN I wonder that thou – being, as thou sayst thou art, born under Saturn – goest about to apply a moral medicine to a mortifying mischief. I cannot hide what I am. I must be sad when I have cause, and smile at no man's jests; eat when I have stomach, and wait for no man's leisure; sleep when I am drowsy, and tend on no man's business; laugh when I am merry, and claw no man in his humour. 10

CONRAD Yea, but you must not make the full show of this till you may do it without controlment. You have of late stood out against your brother, and he hath ta'en you newly into his grace, where it is impossible you should take true root but by the fair weather that you make yourself. It is needful that you frame the season for your own harvest. 20

DON JOHN I had rather be a canker in a hedge than a rose in his grace, and it better fits my blood to be disdained of all than to fashion a carriage to rob love from any. In this, though I cannot be said to be a flattering honest man,

ANTONIO Za toho ti ručím. Pošlu ho za tebou. Můžeš si ho vyzpovídat sám. 15

LEONATO Ne. Ne. Berme to zatím jenom jako sen, než se věc potvrdí. Dceři ale tu věc prozradím, aby se mohla připravit na odpověď, kdyby to náhodou byla pravda. Ne. Ty jdi a řekni jí to. 20

Vystoupí Antoniovův syn, Hudebník a další.

Pánové, práce vám stojí. Ó! Promiňte, přáteli. Vítám vás. Budeme vás potřebovat. – Synovče, udělej, jak jsem řekl.

Odejdou.

SCÉNA 3.

POKOJ V LEONATOVĚ DOMĚ.

Vystoupí Don Juan a Konrád, jeho sluha.

KONRÁD Propánajána, done Juane! Přestaňte se už tak trápit.

DON JUAN Kdyby nebylo toho, co mě trápí, určitě bych měl lepší náladu.

KONRÁD Naslouchejte rozumu. 5

DON JUAN V mé situaci? Jak mi to pomůže?

KONRÁD Nijak, ale smíří vás to s osudem.

DON JUAN Divím se, že ty, jemuž stál u zrodu Saturn, jak tvrdíš, chceš, abych překouzl takovou pohanou. Já neumím skrývat, kdo jsem. Jsem vzteklý, když mám vztek, a nejasám na povel. Jím, jenom když mám chuť, a ne když jinému kručí v břiše. Když jsem ospalý, jdu spát a nedělám nikomu kašpara. A směju se jen tomu, co mně připadá vtipné. 10

KONRÁD Neměl byste dávat své pocity najevo, dokud nebudete jejich pánem. Povstal jste proti vlastnímu bratrovi, a vidíte – vzal vás na milost. Ale jestli vám ta milost má přinést úrodu, musíte ji zalévat a ošetřovat – obdělávat půdu pro příští sklizeň. 20

DON JUAN Radši budu trnem v jeho oku než růží v jeho váze. Radši ho budu ze srdce nenávidět než předstírat, jak moc ho miluju. Aspoň mě nebudou podezírat, že jsem pokrytec, a přiznají mi,

it must not be denied but I am a plain-dealing villain. 25
I am trusted with a muzzle, and enfranchised with
a clog. Therefore I have decreed not to sing in my cage.
If I had my mouth I would bite. If I had my liberty
I would do my liking. In the mean time, let me be
that I am, and seek not to alter me. 30

CONRAD Can you make no use of your discontent?

DON JOHN I make all use of it, for I use it only. Who comes here?
Enter Borachio.
What news, Borachio?

BORACHIO I came yonder from a great supper. The Prince your
brother is royally entertained by Leonato, and I can 35
give you intelligence of an intended marriage.

DON JOHN Will it serve for any model to build mischief on? What
is he for a fool that betroths himself to unquietness?

BORACHIO Marry, it is your brother's right hand.

DON JOHN Who, the most exquisite Claudio? 40

BORACHIO Even he.

DON JOHN A proper squire. And who, and who? Which way
looks he?

BORACHIO Marry, on Hero, the daughter and heir of Leonato.

DON JOHN A very forward March chick. How came you to this? 45

BORACHIO Being entertained for a perfumer, as I was smoking
a musty room comes me the Prince and Claudio hand
in hand, in sad conference. I whipped me behind the
arras, and there heard it agreed upon that the Prince
should woo Hero for himself and, having obtained 50
her, give her to Count Claudio.

DON JOHN Come, come, let us thither. This may prove food to my
displeasure. That young start-up hath all the glory of
my overthrow. If I can cross him any way I bless myself
every way. You are both sure, and will assist me? 55

CONRAD To the death, my lord.

DON JOHN Let us to the great supper. Their cheer is the greater that
I am subdued. Would the cook were o' my mind. Shall
we go prove what's to be done?

BORACHIO We'll wait upon your lordship. 60
Exeunt.

že jsem poctivý lotr. Jsem volný jako pták, 25
kterému ustříhli křídla. Ale to jim nedopřeju,
abych v té kleci ještě zpíval. Jak já bych kousal,
kdybch mohl! Kdybch měl svobodu, já bych
jim ukázal! Do té doby mi laskavě dopřej,
abych byl takový, jaký jsem. 30

KONRÁD A nevíte, jak své zlosti využít?

DON JUAN Však já jí užívám. Žiju jenom pro ni. Kdo to sem jde?
Vystoupí Boracio.
Co neseš, Boracio?

BORACIO Břícho plné jídla. Leonato uspořádal pro vašeho
bratra královskou hostinu. A pak taky nesu zprávu 35
o jedné chystané svatbě.

DON JUAN Jaký šťastný pár se to řítí do neštěstí? Nedalo by se
toho využít k nějaké nekalosti?

BORACIO Ženichem je princův oblíbenec.

DON JUAN Kdo? Spanilý siňor Claudio? 40

BORACIO Ano, ten.

DON JUAN Pan kavalír. A kdopak – čípak – kterápak je
ta šťastná?

BORACIO No přece Héra, dcera a dědička pana Leonata.

DON JUAN Ta rozmazlená drzá holka? Jak to víš? 45

BORACIO Dostal jsem za úkol vykourit jalovcem jeden velice
zatuchlý pokoj, když vtom dovnitř vstoupili princ
a Claudio, zabráni do hovoru. Schoval jsem se
za záclonou a odtud jsem vyslechl, že nejdřív si Héru
namluví princ. A pak, až bude jeho, přenechá ji 50
Claudiovi.

DON JUAN Podívejme, to jsou věci! To by mohlo být sousto
pro mou pomstychtivost. Ten šplhounek si nadělal
slávu z mého pádu! Co jemu uškodí, mně prospěje.
Vy dva, můžu se na vás spolehnout? 55

KONRÁD Jako na smrt, pane.

DON JUAN Pojdme na tu hostinu! Jistě jim chutná jen proto, že
já se užívám zlosti. Kéž by jim kuchař navařil podle
mého receptu! Půjdeme zjistit, co se dá podniknout?

BORACIO Jsme vám k službám. 60
Odejdou.

ACT II.

SCENE 1.

A HALL IN LEONATO'S HOUSE.

Enter Leonato, his brother Antonio, his daughter Hero and his niece Beatrice, Margaret and Ursula.

- LEONATO Was not Count John here at supper?
ANTONIO I saw him not.
BEATRICE How tartly that gentleman looks. I never can see him but I am heartburned an hour after.
HERO He is of a very melancholy disposition. 5
BEATRICE He were an excellent man that were made just in the midway between him and Benedick. The one is too like an image and says nothing, and the other too like my lady's eldest son, evermore tattling.
LEONATO Then half Signor Benedick's tongue in Count John's mouth, and half Count John's melancholy in Signor Benedick's face – 10
BEATRICE With a good leg and a good foot, uncle, and money enough in his purse – such a man would win any woman in the world, if a could get her good will. 15
LEONATO By my troth, niece, thou wilt never get thee a husband if thou be so shrewd of thy tongue.
ANTONIO In faith, she's too curst.
BEATRICE Too curst is more than curst. I shall lessen God's sending that way, for it is said God sends a curst 20 cow short horns, but to a cow too curst he sends none.
LEONATO So, by being too curst, God will send you no horns.
BEATRICE Just, if he send me no husband, for the which blessing I am at him upon my knees every morning and evening. Lord, I could not endure a husband with 25 a beard on his face. I had rather lie in the woollen.
LEONATO You may light on a husband that hath no beard.

JEDNÁNÍ II.

SCÉNA 1.

SÍŇ V LEONATOVĚ DOMĚ.

Vystoupí Leonato, jeho bratr Antonio, dcera Héra a neteř Beatricie, Margareta a Uršula.

- LEONATO Pan hrabě Juan na hostině nebyl?
ANTONIO Já jsem ho neviděl.
BEATRICIE Ten pán se tváří tak kysele, že při pohledu na něj mě začne pálit záha.
HÉRA Většího morousa jsem nezažila. 5
BEATRICIE Podle mě ideální muž by byl někdo přesně mezi ním a Benedikem. Don Juan je výřečný jako socha a Benedik je zas jako messinský mlýn – mele v jednom kuse.
LEONATO Takže když dá Benedik donu Juanovi půlku své výřečnosti a don Juan Benedikovi půlku své zasmušilosti – 10
BEATRICIE Ale mužnost musí mít celou! A k tomu hromadu peněz. Takový chlap by dostal na světě každou – kdyby ho chtěla. 15
LEONATO Neteři, myslíš, že si tě někdy někdo vezme, když budeš pořád takhle prostořeká?
ANTONIO Je jako koza trkavá.
BEATRICIE Trká ten, kdo má rohy. A já přece žádné rohy 20 nemám. Mně může rohy přinést do domu leda můj muž. A dokud nemám muže, netrkám.
LEONATO Až budeš mít muže, budeš trkat?
BEATRICIE Ano. Jestli ho budu mít. A proto každé ráno prosím Boha, aby mi žádného neposílal. Božínku! Když si představím tu hrůzu, že by měl na tváři vousy. 25 Jak by to škrábalo.
LEONATO Tak si vem manžela s holou bradou.

- BEATRICE What should I do with him – dress him in my apparel and make him my waiting gentlewoman? He that hath a beard is more than a youth, and he that hath no 30 beard is less than a man; and he that is more than a youth is not for me, and he that is less than a man, I am not for him. Therefore I will even take sixpence in earnest of the bearherd and lead his apes into hell.
- LEONATO Well then, go you into hell? 35
- BEATRICE No, but to the gate, and there will the devil meet me like an old cuckold with horns on his head, and say, ‘Get you to heaven, Beatrice, get you to heaven. Here’s no place for you maids.’ So deliver I up my apes and away to Saint Peter fore the heavens. He shows me where the bachelors sit, and there live we as merry as the day is long.
- ANTONIO *(To Hero)* Well, niece, I trust you will be ruled by your father.
- BEATRICE Yes, faith, it is my cousin’s duty to make curtsy and say, ‘Father, as it please you.’ But yet for all that, cousin, 45 let him be a handsome fellow, or else make another curtsy and say, ‘Father, as it please me.’
- LEONATO Well, niece, I hope to see you one day fitted with a husband.
- BEATRICE Not till God make men of some other mettle than 50 earth. Would it not grieve a woman to be overmastered with a piece of valiant dust? To make an account of her life to a clod of wayward marl? No, uncle, I’ll none. Adam’s sons are my brethren, and truly I hold it a sin to match in my kindred. 55
- LEONATO *(To Hero)* Daughter, remember what I told you. If the Prince do solicit you in that kind, you know your answer.
- BEATRICE The fault will be in the music, cousin, if you be not wooed in good time. If the Prince be too important, tell him there is measure in everything, and so dance 60 out the answer. For hear me, Hero, wooing, wedding, and repenting is as a Scotch jig, a measure, and a cinquepace. The first suit is hot and hasty, like a Scotch jig – and full as fantastical; the wedding mannerly modest, as a measure, full of state and ancientry. And then comes 65 repentance, and with his bad legs falls into the cinquepace faster and faster till he sink into his grave.
- LEONATO Cousin, you apprehend passing shrewdly.

- BEATRICIE A co bych s ním dělala? Oblíkala si ho do sukni a měla z něj komornou? Vousáč už 30 není žádný mladík. A kdo nemá vousy, není chlap. Starého muže nechci já, a ten, kdo není muž zas nechce mě. Takže radši zůstanu na ocet a budu, jak se říká, vodit opice do pekla.
- LEONATO Ty chceš do pekla? 35
- BEATRICIE Ne! Dojdu jen k bráně, kterou mi otevře čert – což je jen další chlupatý paroháč – a řekne: „Co tady děláš, děvče? Nebe je tamhle. A ty přece patříš tam!“ Takže mu přenechám ty opice a půjdu za svatým Petrem do nebe. On mi ukáže, kde bydlí staří 40 mládenci, a tam se budu veselit, jak je den dlouhý.
- ANTONIO *(K Héro)* Šťěstí, že aspoň ty, neteři, svého otce posloucháš.
- BEATRICIE No jistě. Udělá vám hezké pukrlátko a řekne: „Tatínku, jak si přejete.“ Ale pozor, sestřenko, ať ten mužský 45 za něco stojí. Když ne, udělej jiné pukrle a řekni: „Tati, až já budu chtít.“
- LEONATO A já bych se chtěl dožít toho, až ty budeš pod čepcem.
- BEATRICIE To by se muži museli dělat z lepšího materiálu, než 50 je prach. Není to pokořující, aby hrouda bláta měla nad ženou všechnu moc? Aby žena tomu kousku jalové hlíny odevzdala vše, co má? Ne, strýčku. Tohle pro mě není. Adamovi synové jsou mí bratři – a byl by hřích se s nimi pářit. 55
- LEONATO *(K Héro)* Dcero, pamatuj, co jsem řekl. Jestli se princ dnes při tanci vysloví, víš, jak mu odpovédět.
- BEATRICIE Chyba bude v muzice, sestřenko, jestli to neudělá podle bontonu. Bude-li příliš spěchat, řekni mu, že nemá takt, a pořádně mu dupni na nohu. 60 Já ti vysvětlím, jak to chodí. Námluvy, svatba a manželství jsou jako kvapík, menuet a rejdovák. Námluvy jsou rychlé jako kvapík a stejně nevázané. Svatba je malebný mravný menuet, plný pompy a parády – a pak přijde manželství. 65 V něm člověk jak při rejdováku rejdí a rejdí, až dorejdí a padne do hrobu.
- LEONATO Že ty do všeho tak dobře vidíš.

BEATRICE I have a good eye, uncle. I can see a church by daylight.
 LEONATO The revellers are entering, brother. Make good room. 70
(Leonato and the men in his company mask)
Enter Don Pedro, Claudio, Benedick, and Balthasar, all masked, Don John, and Borachio, (with a drummer).
 DON PEDRO *(To Hero)* Lady, will you walk a bout with your friend?
 HERO So you walk softly, and look sweetly, and say nothing, I am yours for the walk; and especially when I walk away.
 DON PEDRO With me in your company?
 HERO I may say so when I please. 75
 DON PEDRO And when please you to say so?
 HERO When I like your favour; for God defend the lute should be like the case.
 DON PEDRO My visor is Philemon's roof. Within the house is Jove.
 HERO Why, then, your visor should be thatched. 80
 DON PEDRO Speak low if you speak love.
(They move aside)
 BENEDICK *(To Margaret)* Well, I would you did like me.
 MARGARET So would not I, for your own sake, for I have many ill qualities.
 BENEDICK Which is one? 85
 MARGARET I say my prayers aloud.
 BENEDICK I love you the better – the hearers may cry amen.
 MARGARET God match me with a good dancer.
 BORACHIO Amen.
 MARGARET And God keep him out of my sight when the dance is done. Answer, clerk. 90
 BORACHIO No more words. The clerk is answered.
(They move aside)
 URSULA *(To Antonio)* I know you well enough, you are Signor Antonio.
 ANTONIO At a word, I am not. 95
 URSULA I know you by the wagging of your head.
 ANTONIO To tell you true, I counterfeit him.

BEATRICIE Oči mi slouží. Poznám, kudy vede cesta do kostela.
 LEONATO Masky už přicházejí. Udělejme místo. 70
(Leonato a další muži si nasadí masky)
Vystoupí Don Pedro, Claudio, Benedik a Baltazar v maskách, Don Juan a Boracio, s nimi Bubeník.
 DON PEDRO *(K Hére)* Slečno, nepůjdeme si spolu zaskotačit?
 HÉRA Jestli nejste chromý, ošklivý a nudný, tenhle tanec je váš. Až odejdu, můžete si ho nechat.
 DON PEDRO Odejděte se mnou, po tanci.
 HÉRA Odejdu, až budu chtít. 75
 DON PEDRO A kdy to budete vědět?
 HÉRA Až sundáte tu masku. Nebudu přece kupovat zajíce v pytli.
 DON PEDRO A co kdyby se v tom pytli skrýval poklad?
 HÉRA To bychom vás museli dát pod zámek. 80
 DON PEDRO Pod zámek tvého srdce se dám zavíít rád.
(Odejdou stranou)
 BENEDIK *(K Margaretě)* Tak vy mě nechcete?
 MARGARETA Opravdu nechci. A buďte rád. Mám spoustu špatných vlastností.
 BENEDIK Jakou například? 85
 MARGARETA Říkám nahlas, co si myslím.
 BENEDIK Ale to je přece dobrá vlastnost.
 MARGARETA Zato vy jste špatný tanečník. Kéž mi Bůh dá lepšího!
 BORACIO Amen.
 MARGARETA A tenhle ať jde k čertu hned po tomhle tanci. 90
 Tak řekněte amen.
 BORACIO Není třeba. Bůh tě vyslyšel.
(Odejdou stranou)
 URŠULA *(K Antoniovi)* Vás poznám hned. Vy jste přece pan Antonio.
 ANTONIO Ale kdepak, nejsem. 95
 URŠULA Poznám vás podle toho, jak škubete hlavou.
 ANTONIO Jenom se po něm opičím.

- URSULA You could never do him so ill-well unless you were the very man. Here's his dry hand up and down. You are he, you are he. 100
- ANTONIO At a word, I am not.
- URSULA Come, come, do you think I do not know you by your excellent wit? Can virtue hide itself? Go to, mum, you are he. Graces will appear, and there's an end.
(*They move aside*)
- BEATRICE (*To Benedick*) Will you not tell me who told you so? 105
- BENEDICK No, you shall pardon me.
- BEATRICE Nor will you not tell me who you are?
- BENEDICK Not now.
- BEATRICE That I was disdainful, and that I had my good wit out of the Hundred Merry Tales – well, this was Signor Benedick that said so. 110
- BENEDICK What's he?
- BEATRICE I am sure you know him well enough.
- BENEDICK Not I, believe me.
- BEATRICE Did he never make you laugh? 115
- BENEDICK I pray you, what is he?
- BEATRICE Why, he is the Prince's jester, a very dull fool. Only his gift is in devising impossible slanders. None but libertines delight in him, and the commendation is not in his wit but in his villainy, for he both pleases 120 men and angers them, and then they laugh at him, and beat him. I am sure he is in the fleet. I would he had boarded me.
- BENEDICK When I know the gentleman, I'll tell him what you say.
- BEATRICE Do, do. He'll but break a comparison or two on me, 125 which peradventure not marked, or not laughed at, strikes him into melancholy, and then there's a partridge wing saved, for the fool will eat no supper that night.
(*Music*)
We must follow the leaders.
- BENEDICK In every good thing. 130
- BEATRICE Nay, if they lead to any ill I will leave them at the next turning.
Dance. Exeunt all but Don John, Borachio, and Claudio.

- URŠULA Tak legračně potrhle by to nikdo neuměl. Ty svrasklé ruce poznávám. Jste to vy! Jste to vy! 100
- ANTONIO Na mou duši, já to nejsem.
- URŠULA Ale, siñore Antonio! Vy jeden! Nehrajte to na mě. Jste to vy. Krev a vznešenost se nezapře. Nehádejte se se mnou. Poznala jsem vás, a basta.
(*Odejdou stranou*)
- BEATRICIE (*K Benedikovi*) Tak vy mi neprozradíte, kdo vám to řekl?
- BENEDIK Ne, nezlobte se.
- BEATRICIE Aspoň mi řekněte, kdo jste?
- BENEDIK Teď to nejde.
- BEATRICIE Že mám nos nahoru a že vtipy vykrádám z Anekdotaře? Tohle vám určitě řekl siñor Benedik. 110
- BENEDIK Siñor Benedik? Kdo to je?
- BEATRICIE Určitě ho moc dobře znáte.
- BENEDIK Neznám, věřte mi.
- BEATRICIE Nikdy vás nerozesmál? 115
- BENEDIK Opravdu ne. Kdo je to?
- BEATRICIE Přece ten princův šašek. Úmorně nudný kašpar. Jediné, co umí, je vymýšlet si nemožné pomluby. Některým pitomcům se to líbí. Jenže je neláká ani tak jeho vtip, ale jeho sprostárny. Chvilí 120 je baví a chvíli štve, takže když se zrovna nemlátí smíchy, tak mlátí jeho. Určitě se tu někde motá. Aby tak narazil na mě.
- BENEDIK Až ho potkám, řeknu mu, co si o něm myslíte.
- BEATRICIE Udělejte to. Chudák! Bude mě chtít zesměšnit, 125 čemuž se nikdo nezasměje, což ho rázem uvrhne do melancholie, a my ušetříme půlku prasete, protože ten truhlík ztratí chuť k jídlu.
(*Hudba spustí k tanci*)
Musíme se přidat.
- BENEDIK Ke všemu dobrému. 130
- BEATRICIE Jistě. Kdybyste mě vedl ke špatnostem, vypadnu z kola při první otočce.
Tancují a postupně odcházejí, zůstává jen Don Juan, Boracio a Claudio.